

СТАНОВИЩЕ

от

проф.д-р Красимира Димитрова Кънева – член на научно жури съгласно

Заповед № НП - 07 - 05/23.01.2017 г.

на Председателя на ССА, проф.д-р Тотка Трифонова

Относно: Конкурс за заемане на академична длъжност „Професор” по научно направление 3.8. „Икономика”, научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)”, обявен в ДВ брой 91 от 18 ноември 2016 г. за нуждите на Института по аграрна икономика, отдел „Икономика и управление на земеделските организации”.

В конкурса за заемане на академична длъжност „професор” единствен участник е доц. д-р Пламена Георгиева Йовчевска. Представената научна продукция и документация удовлетворява изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника на Селскостопанска академия за прилагане на ЗРАСРБ.

1. Общи данни за кариерното развитие на кандидата

Доц.Пламена Йовчевска завършва висшето си образование през 1977 г. в УНСС, специалност политическа икономия - икономическа социология - магистър. В същата година постъпва като икономист в Института по фуражите, гр. Плевен, а през 1980 г. е назначена за научен сътрудник. От 1997 г. е на работа в Института по аграрна икономика. Изследователският ѝ стаж е 36 години.

Научната степен „кандидат на икономическите науки” (сега доктор) защитава през 1991 г. по научната специалност „Икономика и организация на производството”. През 2003 г. получава научното звание „старши научен сътрудник” (сега доцент).

Доц.Йовчевска е повишила квалификацията си чрез обучение и изследователска дейност във водещи институции в Русия, Чехия и Словакия. Това допринася за натрупване на експертен опит, който тя прилага като участник в работните групи по оценката на изпълнението на ОСП и ПРСР в програмния период 2007-2013 г. и като зам. председател на секция „Социални дейности” към Оперативна програма „Добро управление”. Лицензиран оценител е на земеделски земи и преподава в НБУ на тема: „Пазар на земеделска земя”.

Доц.Йовчевска притежава управленски опит, като зам.директор и научен секретар на ИАИ от 2014 г. Член е на Научния съвет на ИАИ и на редакционните колегии на сп. „Икономика и управление на селското стопанство” и сп. „Агроном”. Ръководител е на един докторант, но подпомага и участва в обучението на всички докторанти в ИАИ. Тя е сред учредителите на сформирания през 2016 г. Асоциация на аграрикономистите в България и член на Европейската асоциация на аграрикономистите. Дългогодишен член и

активен участник е в авторитетни форуми и организации - Съюза на учените в България, Съюза на икономистите и Асоциацията на социолозите в България. Владее и ползва няколко езика – френски, английски, руски, чешки и словашки.

2. Описание и оценка на представената за рецензиране научна продукция

Доц.Йовчевска представя 68 научни публикации за рецензиране, които са разпределени както следва:

- ✓ самостоятелни монографии -1;
- ✓ участие в монографии - 5, от които 3 на английски език;
- ✓ книги и студии - 19, в т.ч. 1 самостоятелна и 24 самостоятелни раздели;
- ✓ статии в реферирани научни списания - 19, от които 10 самостоятелни;
- ✓ доклади на международни форуми - 8;
- ✓ доклади от национални форуми - 5.

Самостоятелната монография на доц.Йовчевска с обем 164 печатни страници без приложението (10 печатни коли) е посветена на поземлените отношения и условията за развитие се пазара на земеделска земя след поземлената реформа от 1992 г. Направени са теоретични обобщения за социално-икономическата значимост на земеделската земя и критичен анализ на институционалната рамка, като са очертани конкретните проблеми, които тя поражда в състоянието на поземления пазар и преструктурирането на земеделието.

Участието в колективни монографии е в размер на 117 печатни страници, от които 49% са самостоятелни, а 51% са на английски език. В тях са застъпени основно въпросите на трансформиращото се земеделие и преработвателната промишленост в условията на ОСП, както и на актуалната агро-екологична тематика.

Студиите и книгите са с обем 361 печатни страници (23 печатни коли), като 81% от тях са самостоятелни. Научните статии заемат 168 страници (10 печатни коли), като над половината са самостоятелни, а 6% са на английски език. Колективните научни статии са 82 печатни страници, в 10% от които кандидатът е първи автор. В тези публикации умело са съчетани изследванията за поземлените отношения и използването на земята, влиянието им върху развитието на земеделските стопанства с подчертан интерес към животновъдните стопанства, осигуряването им с фураж и развитието на фуражната и мелничната промишленост. Регионалните аспекти и проблеми на земеделското производство и производствените структури се изследват на фона на макроикономическата среда, което е резултат от добрата макроикономическа подготовка и компетентност на кандидата. В три публикации е представен опитът от трансформирането и добрите практики в аграрно-промишления сектор на Чехия и Словакия, който доц.Йовчевска добре познава от специализациите си в тези страни.

Научните доклади са 211 печатни страници (13 печатни коли), в т.ч. 58% са разработени самостоятелно или като водещ автор. Преобладаващата част са представени на международни научни форуми, като 2 броя са на английски език. Публикувани са в издания от българо-полски конференции, семинар на Европейската асоциация на аграрикономистите, конференции на БАН, адресирани към проблемите на българското село и др.

От представените за рецензиране общо 1021 печатни страници (64 печатни коли), кандидатът е единствен или първи автор в 70,4%.

Цитиранията са 40 броя, от които 20 броя в чужбина. Цитиранията в публикации с импакт фактор са 10. Предоставени са разделителни протоколи за публикациите в съавторство.

Изследователска дейност на доц. Йовчевска включва също участие в 13 научно-изследователски проекта, в т.ч. ръководство на 1 проект самостоятелно и 2 в колектив.

Направената оценка на научната продукция дава основание да се обобщи, че тя отговаря на изискванията на Правилника на ССА за прилагане на ЗРАСРБ (съгласно чл. 93, ал.1 „кандидатът трябва да има рецензиран монографичен труд и над 30 научни публикации, отпечатани след хабилитирането му за „доцент“).

3. Тематични направления и приноси

В Справката за приносите коректно са представени резултатите и научните постижения в трудовете на доц. Йовчевска. Може да се обобщи, че основните тематични направления в научно-изследователската ѝ дейност са: (1) поземлени отношения и пазар на земеделската земя; (2) екологична култура на земеделските производители и значението ѝ за съхраняване на природния капитал; (3) влияние на ОСП върху селското стопанство и преработвателната промишленост; (4) състояние и взаимозависимост между основни подотрасли и сектори на земеделието на национално и регионално равнище.

В рамките на основните тематични направления, авторът изследва икономическите процеси в иманентна връзка със социалната среда, което значително обогатява и разширява обхвата на научната продукция.

Основните приносни моменти могат да систематизират по следния начин:

Приноси с теоретико-методологичен характер

- Доразвита е икономическата теория с оценка за ролята на макросоциалната трансформация върху състоянието и развитието на селското стопанство в страната. Теоретичните обобщения са направени на базата на преки наблюдения на реалните процеси при смяната на обществения строй и преминаването от планова към пазарна икономика (1,7,33,56,62).

- Изяснени са същността и обхвата на промените в производствените фактори в селското стопанство в резултат от провеждането на аграрната реформа. Изведена е значимостта на земята като социален, в допълнение към

характеристиката ѝ като производствен фактор. Очертана е връзката между нейното икономизиране (остойностяване) и насоката на структурните промени в отрасъла (1,17,35,38).

- На базата на институционалната теория е обоснована икономическата, социална и екологична устойчивост на селското стопанство и неговото значение за преодоляване на социално-икономически кризи в обществото (1,18,21,23,49,53,55,56,58).

Приноси с методически характер

- Предложен е подход за изследване на влиянието на поземлените отношения и използването на земята върху стопанските ефекти и икономически резултати в селското стопанство. Акцент в подхода е взаимозависимостта между поземлените отношения, политическите решения и макроикономическата среда (1,7,38).

- Разработен е методически инструментариум за изследване на екологичната култура на земеделските производители, основана на социо-културните традиции в българското село (12,43,48,56).

- Оригинален е подходът на автора за използване на техники и показатели, чрез които анализира и обвързва икономическите и социални процеси от равнището на земеделското стопанство до социално-икономическата система на обществото (1,7,18,33,35,45,47,56,58,62).

Приноси с научно-приложен характер

- Изследвано е влиянието на институционалната среда върху развитието на пазара на земеделска земя и аренда преди и след прилагането на ОСП (1,7,9,11,24,41,64).

- Анализирана е нагласата на земеделските производители за прилагане на екопрактики и опазване на околната среда (2,4,5,14,42,60,68).

- Направена е оценка на очаквания ефект от прилагането на Натура 2000 за устойчиво развитие на селските райони (22,44,59).

- Идентифицирани са структурни дисбаланси, обуславящи икономическа дихотомия в земеделието и поява на уязвими сектори в резултат от прилагането на ОСП. Констатирано е положително въздействие на обвързаната с производството подкрепа върху тези сектори (1,8,10,13,36,37).

- Разработени са прогнози за повишаване на ефективността на регионалното производство и конкурентоспособността на земеделския отрасъл, основани на агроекологичния потенциал (30,31,32,34,45,54).

- Изследвани са натуралните и стойностни диспропорции между производството на зелен и преработен фураж и потребностите на отделните сектори от животновъдството (6,19,25,26,28,50,52).

Посочените приноси са лично дело на автора и имат характер на доразвитие и обогатяване на теорията и допълване на практиката в областта на аграрната икономика. Конкретните резултати от изследванията са годни за приложение в практиката.

4. Критични бележки и препоръки

Представената научна продукция е атестат за широкото поле на изследователските интереси на доц. Йовчевска. Впечатляват собственият ѝ почерк и специфичен стил на изложение. Компетенциите в областта на социологията са ценни за научната дейност на ИАИ, поради което препоръчвам на доц.Йовчевска да задълбочи изследванията си за социалния статус на земеделския производител и паралела със статуса на селския жител.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Отчитайки направената оценка на представената за рецензиране научна продукция и изброените приноси, считам че кандидатът удовлетворява критериите на ЗРАСРБ и на Правилника за приложението му в ССА за заемане на академичната длъжност „професор”.

Това ми дава основание да предложа на членовете на Научното жури да дадем положителна оценка на доц. д-р Пламена Георгиева Йовчевска и да предложим на Научния съвет на ИАИ да утвърди избора ѝ на академичната длъжност „професор” в професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)”.

08 март 2017 г.
гр.София

Подпис:

/проф. д-р Кр. Кънева/